

Studiekvalitetsmeldingen 2025-26

Institutt for sammenliknende politikk

Studiekvalitetsmeldingen 2025-26 har vært lagt fram for instituttrådet (sak 13/2026) 23.03.2026 og tar inn i seg kommentarer som kom fram i den saken.

Studiekvalitetsmeldingen svarer på bestillingen fra fakultetet (ref. 2026/172, datert 22.01.2026). Instituttet ønsker innledningsvis at bestillingen ikke tar innover seg forholdet mellom ressursituasjonen og studiekvalitet selv om de økonomiske grep og disponeringer som fakultetet har foretatt åpenbart påvirker undervisningen og studiekvaliteten. Instituttet vil derfor innledningsvis ta opp dette punktet.

Budsjettsituasjonen tærer på undervisningstiltak

I 2025 reduserte instituttet seminar tilbudet på mange emner gitt det drastiske kuttet på over 30% i driftstilskuddet. Det er ikke foretatt ytterligere kutt i 2026 og instituttet ligger nå på et minimum om vi ønsker å opprettholde studiekvalitet og gjennomføring på nivået vi har nå. Dette er utfordrende så lenge satsene i driftstildelingen på studiepoengsproduksjon er så lave som nå fordi det betyr at instituttet taper penger på å tilby seminarer til studentene og på tiltak som støtter opp om studiekvalitet. Det er også problematisk at instituttet nå taper penger på å ta opp store kull som i normale tider gir bedrede inntekter på fakultets- og instituttnivå. Dilemmaet er presentert for fakultetet ved flere anledninger.

Instituttet er også deltaker i metodesamarbeidet som også er et stort tapsprosjekt for instituttet pengemessig, selv om det gir innsparinger for fakultetet når det gjelder undervisningsressurser i form av faste lønnsutgifter. Dersom ikke driftstildelingene bedrer seg eller fakultetet overtar lønnsutgiftene for universitetslektoren som drifter samarbeidet, må instituttet vurdere om det kan ta seg råd til å delta i samarbeidet, spesielt om opprettholdelse av metodesamarbeidet kommer i konkurranse med opprettholdelse av studentnær oppfølging gjennom seminarer i andre emner.

Instituttet har også kuttet betraktelig på bruk av ekstern sensur og har nå kun igjen lovpålagt ekstern sensur i tillegg til ekstern sensur i forbindelse med frikjøp. Dette i kombinasjon med en kraftig reduksjon av rekrutteringsstillinger med arbeidsplikt, har skapt stort merarbeid og press på arbeidssituasjonen til de ansatte. Den eneste løsningen her er å ta opp færre studenter, men selv om instituttet vil spare penger på dette isolert sett, så vil UiB og fakultetet tape penger på et slikt tiltak. Instituttet har derfor ikke pr nå valgt en slik strategi og har heller ikke fått noe signal om at instituttet bør ta opp færre studenter for å spare penger lokalt.

Det også paradoksalt at mens instituttet er i en situasjon der vi må kutte særlig i tilbud som er rettet mot førsteårsstudenten, så er det nettopp satsing på førsteårsstudenten som står sentralt i rektoratets program for innværende periode. Instituttene og fagmiljøene inviteres nå til å søke om midler til tiltak for førsteårsstudenten, for Institutt for sammenliknende politikk

Oppfølging av Studiekvalitetsmeldingen 2025.

Det er relativt få direkte oppfølgingspunkter fra studiekvalitetsmeldingen fra 2025. Den planlagte reformen av BA-gradene BASV-SAMPOL og BASV-EUR er under implementering. Høsten 2024 begynte de første kullene, og de nye emnene har begynt å gå mens gamle emner fases.

2026 vil som 2025 være preget av tilpasninger til en krevende økonomisk situasjon, men de største grepene for innsparing på studiesiden har blitt foretatt i 2025 allerede. Instituttet fortsetter like fullt å prioriter undervisningsporteføljen, med aktuelle emner som tar opp viktige globale samfunnsspørsmål. Instituttet har som i alle år søkelys på kvalitet i alle ledd når det gjelder utdanningen.

I 2025 ble det gjort relativt lite endringer i studieporteføljen, men for 2026 er det både opprettet og planlagt flere nye emner og i 2027 håper instituttet på oppstart på det nye tverrfakultære programmet PPE. Våren 2026 gikk emnet Sampol239: Rasjonalitet og politisk atferd for første gang, og høsten 2026 opprettes to nye emner. På samme tid fases noen emner ut.

Hovedfokuset vil for 2026 og 2027 være å bevare og fornye den emneporteføljen vi har, noe som det ser ut som vi klarer. Blant annet ser vi for oss opprettelsen av et nytt emne med fokus på kjønn og likestilling knyttet til det NFR-finansierte BALANSE-prosjektet. Vi ser for oss å bevare en bred portefølje med 6-7 emner på 200-nivå hvert semester. Det er svært positive tall for våre emner på 100-nivå, noe som også sikrer rekruttering til våre 200-nivå og masterprogram fremover.

Ved instituttet har vi lenge hatt et søkelys på det første studieåret for å sikre god oppfølging av nye studenter, men dette er i økende grad vanskelig gitt budsjettsituasjonen. Undervisningstiltak knyttet til førsteåret har beklageligvis falt bort når vi nå har færre ressurser. Seminarundervisningen på førsteåret er redusert til et minimum. Videre er antallet obligatoriske oppgaver kuttet, noe som går ut over skrivetrening og opplæring i akademisk redelighet.

Vi har reformert begge BA-grader og endret rekkefølgen av emner på det første studieåret for å gi studentene en god start. Vi har også valgt å fortsette prioriteringen av studentarrangementer samt studentenes tradisjonelle studietur i vinterferien. Vi opplever at dette er god bruk av tid og ressurser samt i henhold til UiBs sentrale satsing på førsteårsstudenten. Instituttet ønsker å fortsette å prioritere dette fremover. Vi ser en positiv utvikling når det gjelder gjennomføringstall, spesielt på europastudier.

Når det gjelder arbeidet med KI i utdanningene innfører vi i større grad skoleeksamen særlig på 100-nivå, men også delvis på 200 nivå og for å redusere uønsket KI-bruk har instituttet et økt fokus på tilbakemelding på de obligatoriske oppgaver vi har igjen etter de kutt som er omtalt over.

Emne- og programevaluering

Emneevaluering av enkeltemner blir gjennomført hvert tredje år, i tillegg blir nye emner evaluert første gang de gjennomføres. Grunnlaget for evalueringene er en spørreundersøkelse som blir distribuert til studentene, samt innspill fra emneansvarlig for emnet. I noen tilfeller er svarprosenten såpass lav at undersøkelsen har liten nytte.

<i>Emne/program</i>	<i>Punkter fra evaluering</i>	<i>Plan for oppfølging</i>
<i>Sampol390</i>	- <i>Meget gode tilbakemeldinger</i>	
<i>Sampol107</i>	- <i>Generelt gode tilbakemeldinger</i>	
<i>Sampol203</i>	- <i>Så lav svarprosent, at det er vanskelig å konkludere Men det fåtallet som svarte var meget fornøyd</i>	
<i>Sampol260</i>	- <i>Lav svarprosent og sprikende tilbakemeldinger gjør det vanskelig å følge opp.</i>	
<i>Eur101</i>	- <i>Noe sprikende tilbakemelding ang historiedelen</i>	<i>Videformidlet til de ansvarlige ved AHKR</i>
<i>Sampol216</i>	- <i>Generelt gode tilbakemelding. Noen kommenterer tungt pensum</i>	
<i>Sampol237</i>	- <i>Meget gode tilbakemeldinger. Ønske om seminarer i et krevende emne.</i>	<i>Seminarer dessverre ikke aktuelt.</i>

Det kan også legges til at både EUR og Sampol-programmene nylig har blitt reakkreditert.

Gjennomføringstall

Ferdige kandidater 2014-2025

	Årstall											
Studieprogramkode	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BASV-EUR	10	8	7	12	13	8	15	8	15	13	10	20
BASV-SAPO	63	87	66	69	84	105	111	97	116	103	95	94
MASV-DEMOK	7	11	2	7	12	13	8	10	14	10	5	2
MASV-SAPO	18	29	21	20	16	25	25	36	29	17	20	29

Tallene er basert på informasjon fra Tableau. Gjennomføringstallene er i hovedsak jevne og gode.

Antallet studenter på bachelorprogrammet i europastudium har vært relativt lavt i perioden, men vi ser en økning i ferdige kandidater i 2025. Økte karaktergrenser for opptaket i 2024 og 2025 tilsier at dette minst vil holde seg og økte opptakstall de siste årene kan gi en indikasjon på en økning i gjennomføring.

Antallet studenter som er blitt tatt opp på bachelorprogrammet i sammenliknende politikk ble redusert i 2021 og 2022, for å igjen gå tilbake til normalt nivå i 2023. Ambisjonen var å holde opptaket på 2023-nivå, men for høsten 2024 og 2025 var vi igjen nødt til å redusere opptaket igjen tross gode søkertall. Høsten 2026 fikk BA-SAPO en uventet høy prosent JA-svar så opptaket ble høyere enn antatt.

Det samme ser vi på Masterprogrammet, redusert inntak i 2021 fører til færre uteksaminerte i 2023, men høyere opptak i både 2022 og 2023 og 2024 vil føre til mer normale nivåer fremover.

Beståtte studiepoeng pr student

	Termin / Studieprogram											
	VÅR						HØST					
	BASV-EUR		BASV-SAPO		MASV-SAPO		BASV-EUR		BASV-SAPO		MASV-SAPO	
Årstall	Aktive	Sp per student	Aktive	Sp per student	Aktive	Sp per student	Aktive	Sp per student	Aktive	Sp per student	Aktive	Sp per student
2017	52	23,46	316	22,85	56	29,11	65	20,31	393	23,24	63	15,00
2018	58	23,53	356	24,48	59	25,51	70	20,64	406	22,38	77	19,09
2019	57	22,02	386	23,37	69	29,64	78	16,60	424	22,06	85	15,74
2020	68	23,53	393	24,17	77	29,74	78	20,97	438	28,23	90	15,83
2021	55	25,82	408	26,73	81	35,68	75	18,53	391	23,91	70	12,86
2022	64	22,27	365	24,47	59	34,92	84	16,88	340	22,35	53	14,81
2023	69	24,89	319	24,92	49	29,39	89	20,42	349	22,46	64	17,42
2024	70	24,83	335	25,98	60	28,2	110	19,91	340	23,44	75	15,34
2025	103	25,58	330	26,64	64	34,61	99	19,75	353	25,13	66	16,29

Tallene er basert på informasjon fra Tableau og DBH. Tallene vært relativt stabile i perioden frem til 2023, så en merkbar økning de to siste årene på de to bachelorprogrammene. På masterprogrammet har det vært relativt stabilt, men også her er det økning i 2025.

Studieportefølje

Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram

Det er ingen planer om å legge ned noe studieprogram, og heller ikke større endringer. Vi har nylig gjennomført en større reform av begge våre bachelorprogrammer og er fornøyde med de endringene som er blitt gjort. Som en forlengelse/justeringer av samme reform ble det gjort mindre endringer av BA-EUR fra og med høsten 2025. For 2026 og videre inn i 2027 er det ikke planlagt noen større endringer på våre studieprogram.

Instituttet jobber sammen med Institutt for økonomi og Institutt for filosofi og førstestudier på å utvikle PPE studieprogram (Philosophy, Politics and Economy). Med nylige vedtak på SV-fakultetet og de samarbeidende institutt tilhørende SV-fakultetet så er det sannsynlig med oppstart av programmet høsten 2027.

Eventuelle planlagte eller gjennomførte endringer i, og refleksjoner rundt bruk av vurderingsformer i lys av KI

Som tidligere nevnt har vi endret eksamensformen på en del 100-nivåemner tilbake fra hjemmeeksamen til skoleeksamen. Enn så lenge har vi begrenset dette til emner på 100-nivå og emner på 200 og 300 nivå har i all hovedsak andre eksamensformer som semesteressays og hjemmeeksamen, men det er allerede litt bevegelse i retning skoleeksamen også på 200-nivå. Når det gjelder eksamensform generelt og KI har vi lagt oss på en konservativ linje og tillater generelt sett ikke bruk av KI ved våre hjemmeeksamener/semesteressays.

Når det gjelder obligatoriske innleveringer har vi redusert antallet i noen 100-nivå-emner, men gjort om prosessen noe slik at studentene leverer et utkast og får tilbakemeldinger på utkast før endelig innlevering. Vår erfaring er at dette ser ut til å redusere noe uønsket KI-bruk.

Dimensjonering av studietilbudet

Instituttet har erfaring fra tidligere med redimensjonering av studietilbud som følge av eksterne sjokk. Våre grader er fleksibelt oppbygd med mye valgfrihet, noe som gir mulighetsrom for redimensjonering ved behov, og instituttets emneportefølje er robust mot eksterne sjokk. Det er også en høy grad av sambruk og gjenbruk i våre BA-grader ved at BA-SAPO og BA-EUR deler 20 studiepoeng med studieprogram ved Sosiologisk institutt og Institutt for politikk og forvaltning. Videre drives BA-EUR med kun 40 unike studiepoeng fordelt over tre emner (EUR101, EUR105 og EUR103), hvorav instituttet driver 1,5 av de tre emnene. Spesialiseringen i EUR-programmet følger de vanlige Sampol-emnene. Det nye PPE-programmet er også designet slik at det ikke medfører nye dedikerte emner fra Sampol. Instituttet har når det gjelder emneporteføljen, et veldig effektivt og godt dimensjonert studietilbud som bør stå fram som et eksempel til etterfølgelse av andre, og potensialet for vekst er stort om undervisningsressurser tilføres.